

На гробищата.

(По случай задушница).

Баба ходеше често на гроба на дѣда. Тя често ме вземаше със себе си. Това ме особено радваше. Нашите гробища бѣха добре подредени и живописни. Насадени бѣха разни цвѣта и дръвчета, по които птиченцата си правѣха гнѣзда. Колко хубаво пѣятъ тѣ!

Помня, веднѣжъ презъ про-

лѣтѣта отидохме заедно съ баба на гробищата. Деньтъ бѣше чудно хубавъ. Азъ още отдалечъ зачухъ пѣенето на птичките.

Гробътъ на дѣда бѣше до черквата, цѣлъ обрасналъ съ разцѣфналъ лилякъ и други хубави цвѣта. Приближихме се. Изведнажъ баба се спрѣ, турна прѣстъ на устата и, като посочи съ очи

пратилъ тука, отговори баба. Святъ е този гробъ, гдето птичка вие гнѣздо... Дѣдо Господъ изпраца на гробищата сладкопойни птички, за да утѣшаватъ и вразумѣватъ ония, които идватъ тукъ. Когато птиченцето пѣе на гроба, то като да ни говори: „Мили гости, не плачете, не тѣжете! Богъ е милостивъ. Той се грижи и за умрѣлитѣ. Вѣрвайте, че вашитѣ мили покойници единъ день, споредъ волята Божия, ще въскрѣснатъ.

пакъ ще ги видите и нераздѣлни съ тѣхъ ще живѣете вѣчно щастливи“.

— Баба дълго мълчеливо слушаше птичката. После, за да не я плащи, отдалечъ се помоли на гроба на дѣда, и ме поведи по гробищата. Като измина единъ гробъ безъ камѣкъ и безъ кръстъ, тя ми каза: „Лошъ човѣкъ е заровенъ тукъ. Богатъ бѣше, но богатството си бѣ спечелилъ по безчестенъ пѣтъ. Като кръчмаръ и лихваръ, той упояваше хората, даваше имъ пари съ голѣми лихви и по този начинъ изгори много душици. Помни, душичке, че нѣма на лошо нѣщо на свѣта отъ кръчмата и пияниците... Голѣмъ скжперникъ бѣше покойникътъ. Никому, никому парича не даваше. Просѣкъ не поглеждаше. Умрѣ безъ покаяние. Никой го не пожали, никой не каза за него една добра дума, нито Бога да го прости. И всичко що имаше отиде на вѣтъра. Имаше синъ жененъ. И той като баща си бѣ лошъ и отчаянъ пияница. Жена му едва не подлудѣ отъ бой. Най-сетне въ пияно състояние се удави въ рѣката.

Заминахме по-нататъкъ. „Ето, продължи баба ми, като показа единъ скорошенъ гробъ, ето тукъ почива единъ другъ лошъ човѣкъ. Господъ да го прости, цѣлъ градъ, цѣлъ окръгъ бѣше писналъ отъ него. Той бѣше безвѣрникъ и жестокъ човѣкъ. Пакостѣше на всички. Насѣкваше братъ противъ брата съ своето шпионство и клюкарство! Той изгори и похаби много млади хора, като ги насѣква противъ царъ и министри, власт и държава. Безбожникъ и безоте-чественикъ бѣше... Убиха го.

Изгледъ отъ устието на рѣка Камчия

китъ? — попита малкиятъ Асенчо.

— Обича ги и грижи се за тѣхъ. Той видѣ тѣхната неволя и презъ днешния мразовитъ день и ги отправи въ нашия дворъ... Безкрайни сж милоститѣ Божии, Асенчо.

— Дветѣ птиченца, що сж въ клетката, — обади се Крумчо, — ще гледаме презъ цѣлата зима.

— Ще се грижите за тѣхъ и ще ги храните, както ние съ майка ви се грижимъ за васъ. На Благовещение ще изнесемъ клетката въ градината и тамъ, срѣдъ вашитѣ весели пѣснички и детски радости, ще я отворимъ и ще пуснемъ на свобода милитѣ птиченца. Тоя день е день на птичките, на свободата...

— Ахъ, колко ще е хубаво!

— извикаха едновременно и дветѣ деца, като плѣсната ржце.

къмъ гроба, полѣка каза: „тсс!“ Отъ тамъ се чуваше пѣсенята на птичка. Баба шепнешкомъ ми каза:

— Чувашъ ли, колко сладко птиченцето пѣе на гроба на дѣда ти?... Вижда се, тукъ си е на правило гнѣздо... По-добре да не отидемъ на гроба, за да не изплашимъ милата пѣвица. Да я оставимъ да си гледа рожбитѣ и да утѣшава съ пѣенето си нашия скжпъ и незабравимъ дѣдо.

— Нима дѣдо може да слуша? — попитахъ азъ.

— Слуша ами, всичко слуша, мойто гължбче!

— Ами защо птиченцето си прави гнѣздо тука на гробищата? Нали му е по-добре и по-весело въ гората? — казахъ азъ.

— Вижда се, че Господъ го е

Вземете примѣръ отъ мене, отъ мойтъ яйчица. Вашитѣ умрѣли тука въ гробоветѣ се обръщатъ на единъ видъ каша. И мойтъ яйчица сж пълни сжщо съ единъ видъ каша. Но азъ не се съмнявамъ ни най-малко, че изъ тази каша, споредъ наредбата на Бога, ще се излюпятъ живи сжщества, милички създания, хубавички птиченца. Има въ тѣзи яйчица скрито нѣщо живо, което ще ги оживи. И въ човѣка има нѣщо живо, което не умира, но ще изхвъркне отъ умрѣлото човѣшко тѣло. Вие идвате и молитѣ за тѣхъ Бога, да ги освободи и въскреси по-чисти и по-мили, азъ седа надъ мойтъ яйчица и ги топля, за да въскрѣснатъ милитѣ ми рожби. Така че, не плачете и не тѣжете, а твърдо вѣрвайте, защото вие

— „Насрѣща, продължи баба, Следва на 4-та стр.

Младитѣ гребѣха здраво по течението, напѣваха сетни сили, но не устѣиха какъ скоро задъ тѣхъ се понесоха гласове и удари на чужди весла. Тѣ се спогледаха и разбраха, че ги преследватъ. Филипъ веднага хвърли въ водата купчина трѣстика, а Муций — още по-голѣма. Така лодката имъ заплува още по-бързо. Стигнаха въ единъ лѣвъ ржавъ, който се отдѣляше къмъ едно мочурливо и кално блато. Тукъ трѣстиката бѣ тѣй гжста, че е денемъ трудно можешъ позна човѣкъ въ него. При това, тази нощъ нѣмаше и луна.

Следъ малко тѣ бѣха достигнали отъ преследователитѣ, но като видѣха трѣстиката въ рѣката, тѣ помислиха, че бѣглецитѣ сж тамъ, отпавиха лоднитѣ сж къмъ трѣстиката.

— Слава Богу! — спасени сме, — извика Филипъ.

— Още не! — пошепна Муций. — Тѣ ще стигнатъ трѣстиката и като разбератъ, че сж измамани, ще се върнатъ и може да ни откриятъ. Ние трѣбва скоро да бѣгаме отъ тука.

Но да трѣгнемъ къмъ града е опасно, защото всички стражари сж предизвестени за нашето бѣгство и не ще ни пуснатъ отъ никоя врата.

— Какъ да стигнемъ тогава до пещеритѣ? — запита Филипъ.

— Има други входи. Близко има единъ таенъ входъ, трѣбва да го потърсимъ.

Тѣ спрѣха лодката. Но какъ да слѣзатъ на брѣга?... Муций веднага се сети. Той скочи до колѣне въ водата, грабна Полина въ ржце и я отнесе къмъ брѣга, а Филипъ скочи и блѣсна лодката далечъ отъ това мѣсто, та ако се върнатъ преследователитѣ, да не узнаятъ мѣстото дѣто сж слѣзли. Тръгнаха по твърдата земя и скоро Муций запали факла и освѣти входа навътре. Филипъ си отдѣхна. Той погледна Полина въ тъмното. Тя още бѣ изплашена, но твърдо стѣпаше следъ тѣхъ. Пѣтътъ бѣ труденъ, хлъзгавъ и се мнопо извиваше подъ земята. Тѣ спираха често да почиватъ и пакъ поемаха напредъ. Най-после предъ тѣхъ блѣсна свѣтлина. Тѣ бѣха стигнали вече главната частъ на подзе-

мието. Чуха се другарски гласове и тѣ навлѣзоха въ свѣтналата пещера, пълна съ близки люде. Сестрата на епископа наближи Полина и нѣжно я прегърна. Зарадваването и измъчено момиче падна въ прегръдкитѣ ѝ и заплака.

— Оставете я малко при мене, — каза сестрата на епископа. — Нека си отпочине и отдѣхне малко.

Всички се отдрпнаха и Полина остана съ добрата жена. Тя бѣ тѣй уморена, та веднага се почувствава добре въ тая свѣтла пещера, отпуста се на ржцетѣ на сестрата и сладко заспа.

Християнитѣ мислѣха, че тя ще бжде търсена, но минаха нѣколко дни и не се чу нищо за нея. Филипъ обясни това затишие съ следното: Полоний не искалъ много да разгласява за бѣгството на Полина и да не знаятъ други, че тя станала християнка. Затова той заповѣдалъ на слугитѣ си да я преследватъ въ рѣката и ако я достигнатъ, да я убиятъ.

Подмамани отъ голѣмата печалба, двамата слуги плували дълго изъ рѣката и се върнали при Полоний,

та му съобщили, че застигнали гребцитѣ съ Полина и обърнали лодката имъ, та ги издавили въ рѣката. Полоний се потресълъ отъ такова съобщение, но понеже билъ обещалъ, далъ наградата на слугитѣ си и се отдѣлил въ стаята си.

Слугитѣ весело се отдалечили. Полоний пѣкъ се разхождалъ неспокойно изъ стаята си и сякашъ чувалъ гласътъ на дѣщеря си:

„Татко, татко!... Ахъ тази нощъ, ... бурята!... не ме изгонвай татко!...“

И той се взираше въ тъмнината, протѣгалъ ржце, блещилъ очи отъ уплаха и падналъ изнемошталъ на пода. Сторило му се, че ще полудѣе. Отъ тогава свѣдѣствата му не му даваша покой. Той търсилъ виновния за смъртта на дѣщеря си, ипечналъ още повече да пие. Но страшнитѣ душевни мжки не спирани ни отъ вино ни отъ нищо. Животътъ му станалъ непоносимъ отъ мжки.

(Следва).

Превежда: М. Д. Николовъ,